Brussel, 10 februari 2026

Gemeente Zwolle
T.a.v.: Gemeenteraad Zwolle
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Betreft: **Verzoek gesprek vanwege afbraak publiek onderwijsstelsel volwasseneneducatie**

Geachte gemeenteraadsleden van de Zwolse raadsfracties,

Mijn naam is Maurice de Greef en als leerstoelhouder van de UNESCO Leerstoel Volwasseneneducatie van de Vrije Universiteit Brussel hebben we vanuit de UNESCO Parijs de opdracht hebben verkregen om de huidige infrastructuur van volwasseneneducatie in het Nederlandstalig gebied te versterken. Wij zijn hierin een onafhankelijke en neutrale partij die sec kijkt naar de infrastructuur en de impact daarvan. Wij doen dit vanuit de UNESCO, omdat de UNESCO voor gelijke onderwijskansen staat die op sommige plaatsen in het geding komen. Hierbij doen we vergelijkend onderzoek naar het stelsel in andere landen met onder andere het stelsel van Nederland.

In Nederland zijn 35 arbeidsmarktregio's en in de meeste arbeidsmarktregio's hebben we onderzoek gedaan naar de infrastructuur en impact van volwasseneneducatie. Uit ons onderzoek blijkt dat de meest sterke infrastructuur afhankelijk is van een publieke infrastructuur. In vrijwel alle regio's in het Oosten van het land is dit het geval, maar ons onderzoek laat zien dat door recentelijke ontwikkelingen deze publieke infrastructuur in de centrumgemeente Zwolle zal verdwijnen. Dat komt door twee aanbestedingen die plaats hebben gevonden: in 2023 betreffende het budget volwasseneneducatie vanuit de Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB) en onlangs het budget van de Onderwijsroute vanuit de Wet Inburgering. Bij beiden had u één van de beste partners van het onderwijsland als aanbieder: het Deltion College. Dat weten we vanuit periodiek onderzoek dat we doen. Het Deltion College was daarnaast één van de voorlopers van de Onderwijsroute en heeft daar landelijk de beste resultaten mee gehaald. In beide gevallen heeft men voor een goedkopere aanbieder gekozen, waarbij we op voorhand al weten dat ze niet de resultaten behalen die nodig zijn voor een sterke infrastructuur voor volwasseneneducatie.

Uit ons onderzoek blijkt, dat vier pijlers van belang zijn voor een kwalitatief sterke infrastructuur van volwasseneneducatie om zowel via de Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB) als de inburgering volwassenen een goed leertraject te kunnen bieden. Deze vier pijlers zijn: transfer, inzet van gekwalificeerde docent, betrekken van directe omgeving en de continuering van een vaste infrastructuur.

Al deze vier pijlers zijn onvoldoende gewaarborgd in Zwolle als men met name kijkt naar de onlangs gerealiseerde aanbesteding van de Onderwijsroute.

Pijler 1 heeft betrekking op de transfer, oftewel de mogelijkheid om het geleerde toe te passen in de praktijk. De Onderwijsroute is tot stand gekomen om inburgeraars de mogelijkheid te geven om een diploma te halen en door te kunnen stromen naar het beroepsonderwijs. Uw gemeente heeft gekozen voor een aanbieder die in 2 jaar tijd 647 examens heeft afgenomen, maar slechts 6 diploma's heeft uitgereikt. Daarnaast hebben ze geen beroepsonderwijs in huis. Dus deze doelstelling wordt naar alle waarschijnlijkheid niet behaald. Dit tot in tegenstelling met uw aanbieder van het publieke onderwijsstelsel die één van de beste resultaten van het land heeft op dit gebied.

Pijler 2 heeft betrekking op de inzet van een gekwalificeerde professional, oftewel een docent die conform de CAO Onderwijs het leerproces begeleidt. Uw gemeente heeft gekozen voor een aanbieder die haar docenten ver onder de CAO Onderwijs uitbetaalt en daarmee niet de richtlijnen van de CAO Onderwijs hanteert. Hiermee wordt geen recht gedaan aan de landelijk opgestelde richtlijnen voor kwaliteit met betrekking tot personeel.

Pijler 3 heeft betrekking op de directe omgeving, wat inhoudt dat er een stevig lokaal netwerk is tussen partners om de inburgeraars mogelijkheden te kunnen bieden voor stage- en leerwerkplekken naast sociale ondersteuning. Uw gemeente verkiest een regio die geen enkele connectie heeft met partners in de regio en daarnaast binnen een gewenste termijn naar alle waarschijnlijkheid de samenwerking met deze partners niet bij aanvang van de trajecten heeft vastgelegd.

Pijler 4 heeft betrekking op een vaste infrastructuur, die noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat er een herkenbare locatie en een herkenbaar aanbod is, waardoor ook de moeilijk bereikbare deelnemers minder barrières ervaren om deel te nemen aan de leertrajecten. Dit laatste is door wederom een wisseling van partners niet gewaarborgd. Dit is namelijk ook het geval geweest bij de Wet Educatie Beroepsonderwijs, waarbij men voor een goedkopere aanbieder heeft gekozen en er nu vervolgens vrijwel geen NT1-deelnemers meer worden bereikt.

Daarnaast is er in de onlangs gerealiseerde aanbesteding van de Onderwijsroute ook nog een ander punt, dat raakt aan pijler 2.

De gemeente Zwolle heeft het volgende in haar Programma Van Eisen staan: *'De salariëring van de taaldocent moet marktconform zijn, vergelijkbaar met salariëring in het CAO MBO onderwijs. Het is aan de Opdrachtnemer dit op verzoek van Opdrachtgever aan te tonen.'*

Ons onderzoek laat zien, dat dit bij de gekozen aanbieder niet het geval is, gezien de salariëring die zij bij de huidige vacatures plaatsen. De publieke onderwijsaanbieder doet dat wel, aangezien zij daar ook aan moet voldoen. Dit geeft naar ons idee een mogelijkheid tot **valse concurrentie**, waarbij de publieke onderwijsaanbieder in feite al bij voorbaat was uitgesloten, omdat de gekozen partij een veel lager salaris hanteert en daarmee ook niet aan de door de gemeente Zwolle gestelde richtlijnen voldoet.

Onze analyse laat zien, dat het huidig / toekomstig stelsel van volwasseneneducatie van de gemeente Zwolle niet de kwaliteit kan garanderen die het hoort te bieden. Met name

omdat dit voor een tweede maal gebeurt. Eerst met de WEB en nu met de Onderwijsroute van de Inburgering. Hierdoor bouwt de gemeente Zwolle haar publieke onderwijsstelsel voor deze groep grotendeels af, terwijl u één van de beste aanbieders van het land had. Daarnaast zien we dat de Zwolse publieke onderwijsaanbieder geen schijn van kans maakt gezien de weging van prijs in de Gunningscriteria, omdat zij aan de CAO Onderwijs gebonden zijn die de gemeente Zwolle nota bene zelf opneemt in het Programma van Eisen, maar dat dus vervolgens niet hanteert gezien de keuze voor de aanbieder.

Daarnaast wil ik u graag deelgenoot maken van eerdere correspondentie die er vanuit de UNESCO Leerstoel Volwasseneneducatie met de aanbestedende dienst van de gemeente Zwolle is geweest, waarbij zij zijn geïnformeerd over het feit dat aanbesteding niet de enige optie is, maar dat een publiek-publieke samenwerking (wat men in veel regio's om u heen realiseert) ook mogelijk is om te voorkomen dat de infrastructuur van de gemeente Zwolle kwalitatief veel minder wordt. Tevens is de verantwoordelijk wethouder geïnformeerd over de ervaringen van twee andere regio's die met de nieuw gekozen aanbieder hebben samengewerkt en hebben aangegeven dat ze juist met deze aanbieder willen stoppen vanwege de slechte ervaringen. Hierbij is ook aangeven dat men niet aan de kwaliteitseisen voldoet met name op het gebied van personeel en resultaat inzake het aantal gediplomeerden.

Gezien onze huidige doelstelling vanuit de UNESCO vinden wij het van groot belang om het gesprek aan te gaan met de gemeenteraadsleden om een optimale kwaliteit voor onderwijs voor volwassen inwoners van de gemeente Zwolle te kunnen waarborgen. Daarom hebben wij een verzoek voor een gesprek tijdens een raadsvergadering.

Tevens zijn we in gesprek met de Inspectie van het Onderwijs om samen naar deze zorgwekkende ontwikkeling te kijken, omdat het lijkt dat louter op prijs de huidige publieke onderwijsinfrastructuur wordt afgebouwd voor een groep die dit wel nodig heeft. U bent daarnaast zoals eerder aangegeven ook een uitzondering ten opzichte van de meeste andere arbeidsmarktregio's in uw gebied.

Wij horen graag wanneer er een mogelijkheid is om met u van gedachten te wisselen om samen te kijken hoe we kunnen voorkomen dat er in zeer afzienbare tijd geen publiek stelsel voor volwasseneneducatie in de gemeente Zwolle meer zal zijn, wat ten koste gaat van kwalitatieve leertrajecten voor uw volwassen inwoners die dat zo nodig hebben.

Bij voorbaat dank voor uw tijd en reactie op ons verzoek.

Hoogachtend,

Prof. Dr. Maurice de Greef
UNESCO Leerstoel Volwasseneneducatie
Faculteit Psychologie en Educatiewetenschappen
Vakgroep Educatiewetenschappen
Vrije Universiteit Brussel